

ingediend op **1881** (2023-2024) – Nr. 3
19 april 2024 (2023-2024)

Verslag

namens de Verenigde Commissies voor Leefmilieu, Natuur,
Ruimtelijke Ordening en Energie
en voor Mobiliteit en Openbare Werken
uitgebracht door Inez De Coninck

over het voorstel van resolutie

van Mieke Schauvliege, Jeremie Vaneeckhout, Elisabeth Meuleman,
Johan Danen, Meyrem Almaci en Staf Aerts

over het opvoeren van de Vlaamse inspanningen
om het overstromingsgevaar te verminderen

Documenten in het dossier:

1881 (2023-2024) – Nr. 1 Voorstel van resolutie
– Nr. 2: Amendement

verzendcode: LEE
OPE

Vlaams
Parlement

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie:

Voorzitter: Gwenny De Vroe.

Vaste leden:

Inez De Coninck, Andries Gryffroy, Freya Perdaens, Jeroen Tiebout, Wilfried Vandaele;
Bart Claes, Leo Pieters, Sam Van Rooy;
Stijn De Roo, Tinne Rombouts;
Steven Coenegrachts, Gwenny De Vroe;
Staf Aerts, Mieke Schauvliege;
Bruno Tobback.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Marius Meremans, Joris Nachtergaele, Axel Ronse, Nadia Sminate;
Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Wim Verheyden;
Robrecht Bothuyne, Brecht Warnez;
Bart Tommelein, Bart Van Hulle;
Johan Danen, Chris Steenwegen;
Hannes Anaf.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Samenstelling van de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken:

Voorzitter: Bart Claes.

Vaste leden:

Annick De Ridder, Maarten De Veuster, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors;
Bart Claes, Carmen Ryheul, Wim Verheyden;
Martine Fournier, Sofie Mertens;
Marino Keulen, Willem-Frederik Schiltz;
Imade Annouri, Stijn Bex;
Els Robeyns.

Plaatsvervangers:

Arnout Coel, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Axel Ronse, Paul Van Miert;
Roosmarijn Beckers, Johan Deckmyn, Leo Pieters;
Karin Brouwers, Joke Schauvliege;
Stephanie D'Hose, Mercedes Van Volcem;
Björn Rzoska, Jeremie Vaneeckhout;
Annick Lambrecht.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1. Toelichting	4
2. Bespreking	6
2.1. Vragen en opmerkingen van de leden	6
2.2. Replieken	9
3. Stemmingen.....	11
Gebruikte afkortingen	12
Bijlage: zie de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

De Verenigde Commissies voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie en voor Mobiliteit en Openbare Werken bespraken op 5 december 2023 en 16 april 2024 het voorstel van resolutie over het opvoeren van de Vlaamse inspanningen om het overstromingsgevaar te verminderen (*Parl.St.* VI.Parl. 2023-24, nr. 1881/1). Na de toelichting op 5 december 2023 werd beslist om de bespreking uit te stellen tot na de hoorzitting over het rapport 'Weerbare Westhoek' (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 2035/1).

Mieke Schauvliege maakte voor haar toelichting gebruik van een presentatie die terug te vinden is op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

1. Toelichting

Mieke Schauvliege zegt dat de impact van hevige neerslag in de Westhoek de aanleiding is om acties tegen het overstromingsgevaar op de agenda te zetten. De klimaatverandering zal zorgen voor hevigere regenbuien over langere perioden, wat tot het overstromen van de rivieren kan leiden. Voorts worden er meer korte en intense wolkbreuken verwacht met pluviale overstromingen tot gevolg. Een grafiek met het aantal dagen met zware neerslag sinds 1892, toen de waarnemingen van het KMI gestart zijn, laat een duidelijke opwaartse trend zien. Als de trend zich voortzet, zal het aantal extreme buien die eens om de 20 jaar vallen, tegen 2100 tot 70% stijgen. De intensieve regenbuien die nu één keer per jaar voorkomen, zullen met 40% toenemen. Dat Vlaanderen zich daarop moet voorbereiden, is al langer duidelijk. De meest extreme overstromingen van de afgelopen jaren zijn die van 14 en 15 juli 2021, toen een waterbom boven de Vesder een verwoestende impact had: dodelijke slachtoffers, 100.000 mensen getroffen en een geschatte schade van 2,8 miljard euro.

Een expertpanel Hoogwaterbeveiliging heeft berekend dat in Vlaanderen, waar de bodem minder waterdoorlatend is en de stijgende zeespiegel een grotere invloed heeft, een waterbom met dezelfde intensiteit tot 86.000 woningen kan bedreigen, en tot 8,1 miljard schade kan veroorzaken. Die schade zou zich niet vooral in de IJzervallei of de Westhoek situeren maar ter hoogte van de Dender, met een geraamde schade van 1 miljard euro en in de regio Gent met de Leie, de Boven-Schelde en de Gentse kanalen, met een geschatte schade van 6,4 miljard euro.

Vlaanderen is een laaggelegen waterland waar ruimte voor water heel belangrijk is en het landschap van nature een buffer vormt tussen water en menselijke activiteiten. Vegetatie in het landschap en in het waterlopen heeft een vertragend effect op afstromend water. Het is zaak ervoor te zorgen dat het debiet van waterlopen minder snel toeneemt, zoals dat vroeger het geval was. Vlaanderen heeft de afgelopen decennia waterlopen rechtgetrokken en ingedijkt, waardoor het water veel sneller afgevoerd wordt. Daarnaast is de ruimte voor water ingenomen door bebouwing. Amper 115.000 hectare van de natuuroverstroombare gebieden ligt nu nog in overstromingsgebied. In de jaren vijftig, vooraleer de waterlopen rechtgetrokken werden, was dat 380.000 hectare.

Alle klimaatmodellen wijzen op een toename van de overstromingen die vroeger maar één keer om de honderd jaar voorkwamen. De waterdiepte zal toenemen tot een halve meter en het aantal getroffen zal stijgen met 76%. Vlaanderen heeft nochtans ervaring met bescherming tegen wateroverlast, namelijk met het Sigma-plan. Dat heeft als doel om overstromingen van de Beneden-Schelde in te perken en Antwerpen en omgeving te beschermen tegen overstromingen. Hoewel dat plan te traag uitgevoerd is, is het een voorbeeld van hoe om te gaan met rivieren in Vlaanderen. Het Sigma-plan is al een keer herwerkt en dat is opnieuw nodig, want het klimaatmodel waarop het is gebaseerd, is achterhaald. Dat wijst op het belang van het tijdig uitvoeren van dergelijke plannen. Daarbij komt nog dat het plan te

veel ontworpen is voor een snelle afvoer naar natuurlijke watersystemen en te weinig inzet op het herstel van de sponsfunctie van het landschap.

Het is dus zaak sigmaplannen voor alle waterlopen te hebben, maar ook de verharding moet stoppen. In 2016 is er een betonstop aangekondigd. 33% van de oppervlakte in Vlaanderen wordt gebruikt voor de mens. Bijna de helft van het bijkomende ruimtebeslag bevindt zich in de zogenaamde zachte bestemmingen, dus in openruimtebestemmingen. Het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen stelt dat er tegen 2040 geen bijkomende inname van de ruimte voor menselijk gebruik meer mag zijn, met als tussentijdse doelstelling 3 hectare per dag tegen 2025. Nog altijd zijn er geen beleidskaders om dat ruimtebeslag in te perken. Als het ruimtebeslag vermindert, is dat niet dankzij, maar ondanks het beleid.

Een tweede belangrijke maatregel is om de verhardingsgraad te doen dalen. Vooralsnog stijgt die: van 14,2% in 2013 tot 15,3% in 2021. De voorlopige cijfers van 2022 tonen aan dat er ten opzichte van 2013 13.330 hectare extra verharding is bijgekomen. Daarmee zit Vlaanderen aan de top in Europa. Als de bodem ondoordringbaar is, gaan de functies ervan verloren, wat een heel negatieve impact heeft op de waterhuishouding. Zo wordt het grondwater niet meer aangevuld, wat een groot probleem is bij droogte. In natte periodes wordt het water via de verhardingen afgevoerd in plaats van de mogelijkheid te krijgen in te sijpelen.

Volgens het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen moet 20% van de verhardingen in natuur, bos en landbouwgebied, die sowieso zonevreemd zijn, tegen 2050 weggenomen zijn. Dat is 8000 hectare of ongeveer 300 hectare per jaar. Hoewel er veel over ontharding gesproken wordt, komt er alleen maar bij. In de Blue Deal staan wel enkele projecten voor een beter draagvlak. Zo roept het project Vlaanderen Breekt Uit burgers op om tegels te wippen. Dat er tot nog toe 12 hectare door onthard is, bewijst dat dit niet enige oplossing mag zijn.

Een wonderoplossing is er niet, meerdere maatregelen samen zijn nodig om het overstromingsgevaar, maar ook het droogterisico in te perken. Naast het Sigmaplan is er voor de Maasvallei wel al een hoogwaterbeschermingsplan. Dergelijke beschermingsplannen zijn ook nodig voor de IJzer, de Leie, de Dender, en de Boven-Schelde. Daarnaast is het herstel van de waterbergende functies van valleigebieden nodig, ook rond de onbevaarbare waterloop. Beschermingsplannen zijn gebaseerd op een aantal principes: ruimte voor water, dus bouwvrije overstromingsgebieden, beschermingsdijken rond woonkernen, slecht gelegen woningen aankopen, maar ook afspraken met andere landen en regio's, bijvoorbeeld over de IJzer en het kanaal Nieuwpoort-Duinkerke.

De watersnood van 2010 zorgde voor zware schade in de Dendervallei, waarna er een strategisch plan Ruimte voor Water in Dendervallei is opgesteld. Het plan is in de laatste fase van afwerking. In 2024 wordt het voorkeursalternatief gekozen. Nu is het belangrijk om tot actie over te gaan, met een programmaregisseur, budgetten en uitvoeringsmaatregelen.

Voor de extreem watergevoelige regio rond Gent is er helemaal geen overstromingsplan. Volgens de indieners is het nodig het rivierherstelplan van de Leie, dat vooral focust op de scheepvaart, aan te vullen met maatregelen voor meer ruimte voor water en meer natuur. Ten tweede moet er een waterbeschermingsplan komen voor de Boven-Schelde, naar analogie met het Sigmaplan. Rond Gent is er een groene delta met overstroombare gebieden nodig. De achterstand in de realisatie van het Sigmaplan moet worden ingehaald en de modellen geactualiseerd om ook Antwerpen te beschermen.

Naast ruimte voor water moeten de sponslandschappen en veengebieden beschermd en hersteld worden. In Vlaanderen is er 180.000 hectare veengebied

verdwenen, een gebied zo groot als Vlaams-Brabant. Groen vraagt een veenherstelplan en structurele actie voor veenherstel.

Een volgend facet is erosieherstel. Ondanks een evaluatie van het Erosiedecreet die uitwees dat de maatregelen te beperkt zijn, zijn de erosiemaatregelen nog niet aangescherpt. 145.000 hectare landbouwgrond is erosiegevoelig. Elk jaar stromen 670 olympische zwembaden vol modder van de akkers en de weilanden. De evaluatie wijst ook uit dat er, als de klimaatverandering zich doorzet, dubbel zoveel erosiebeschermingsmaatregelen nodig zijn. Groen vraagt dus een aanscherping. Daarenboven vraagt het een teeltatlas op maat van bodem, water- en overstromingsrisico zodat het juiste gewas op de juiste plaats wordt geteeld. Nu stonden op heel wat ondergelopen velden in de Westhoek aardappelen, die watergevoelig zijn, en dus best niet in overstromingsgevoelig gebied geteeld worden. Met een bodempaspoort kan dan weer gezorgd worden voor koolstofrijke bodems.

Voor een laatste doel, met name minder beton, is er een aantal jaren geleden een kansencarta ontharding gemaakt, die een kleine 10.000 hectare aanduidt die kunnen worden onthard. Groen wil een structureel onthardingsbeleid, met onder meer een onthardingscompensatiemechanisme, een aanpassing van het Vrijstellingenbesluit, een onthardingsboekhouding en onthardingsplannen voor elke gemeente.

Kortom, de indieners vragen beschermingsplannen voor alle rivieren, een veenbeschermingsplan, erosiebeschermingsmaatregelen, een teeltatlas en een structureel onthardingsprogramma. Vlaanderen moet zelf het goede voorbeeld geven en stoppen met verharden, dus elke vierkante meter extra verharding compenseren met ontharding elders. Tot slot is het nodig het Vrijstellingenbesluit aan te passen zodat verhardingen vergunningsplichtig zijn.

2. Bespreking

2.1. Vragen en opmerkingen van de leden

2.1.1. *Mieke Schauvliege*

Mieke Schauvliege stelt vast dat na de voorbije, erg droge zomers het nu het natste voorjaar is sinds vijftig jaar. Droogte en overstromingen worden het nieuwe normaal en het beleid moet daarop worden afgestemd. Dat is meteen ook de bedoeling van het voorstel van resolutie. Het kwam tot stand na de overstromingen in de Westhoek en bevat drie grote luiken. Ten eerste vragen de indieners meer ruimte voor water en valleigebieden en een betere bescherming voor dorpen en steden door waterbeschermingsplannen van alle rivieren, dus niet alleen van de Zeeschede en de Dender. Ten tweede vraagt Mieke Schauvliege de realisatie van sponslandschappen en ten derde vraagt ze meer groen en minder beton.

Sinds de toelichting werd het rapport 'Weerbare Westhoek' opgesteld. Er werd 80 miljoen euro voor de realisatie van de maatregelen vooropgesteld. Het totaalbedrag zou worden verzameld door de verschuiving van andere budgetten binnen het waterbeheer en andere bevoegdheden. Hoe dat concreet is ingevuld, is nog niet geweten.

Na de toelichting van het voorstel van resolutie op 5 december 2023 was er de wateroverlast in de Denderstreek. Dat bevestigt de nood aan een structureel plan met meer ruimte voor water, sponslandschappen en meer groen en minder beton. Over de wateroverlast in de Denderstreek werden ook meerdere vragen gesteld in de commissie (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2023-24, nr. 800, 803, 805, 806, 807 en 811 en *Interpellatie* VI.Parl. 2023-24, nr. 11) en de plenaire vergadering (*Actuele vragen* VI.Parl. 2023-24, nr. 369, 370, 379 en 374). Het antwoord van minister Lydia Peeters was telkens dat er op jaarbasis gemiddeld 120 miljoen euro aan

waterbeleidsmaatregelen vanuit De Vlaamse Waterweg werden besteed. Deze middelen worden echter vooral gebruikt voor het Sigmaplan, een miniem deel voor de Leie en voortaan ook een deel voor de Westhoek.

Tijdens de hoorzitting van 23 januari 2024 (*Parl.St.* VI.Parl. 2023-24, nr. 2035/1) pleitte de VMM en De Vlaamse Waterweg voor de oprichting van een Waterzekerheidsfonds, dat budgetten voor waterbescherming en -beheersing vastlegt over de zittingsperioden heen. Ook verschillende commissieleden van de meerderheid en minister Lydia Peeters konden zich hierin terugvinden. Voor de uitvoering van de plannen voor de Dender wordt het nodige budget op 120 tot 170 miljoen euro geraamd. Voor de huidige zittingsperiode is daarvoor 1 miljoen euro uitgetrokken.

Op 12 maart 2024 was er de 'Pano'-reportage over de maatregelen tegen wateroverlast. De reportage heeft nog een aantal aspecten toegevoegd aan de discussie. Het was duidelijk dat er op het terrein nog altijd geen structurele aanpak is voor de Dender. Er zijn een aantal investeringen gepland voor de sluizen. Volgens de antwoorden van minister Lydia Peeters in het parlement zijn de sluizen maar 20 procent van de oplossing. Een integraal plan is dus bijzonder belangrijk. Er zijn budgetten voorzien om die sluizen te vernieuwen, maar voor de realisatie is nauwelijks iets uitgegeven en het budget blijkt nu al onvoldoende.

Verder bleek uit de reportage dat het onderhoud van die sluizen veel te wensen overliet en dat de arbeidsomstandigheden van de sluiswachters veel vraagtekens oproepen. Sommige sluizen konden niet dicht door de gigantische hoeveelheden slib. Slibruiming en erosiebestrijding zijn een deel van het antwoord. Tot slot kon worden vastgesteld dat er nog altijd wordt gebouwd in overstromingsgevoelig gebied of dat er door lokale besturen toelating wordt gegeven om daar te bouwen.

Na die 'Pano'-reportage werd de minister opnieuw ondervraagd in het parlement en herhaalde ze dat er de afgelopen zittingsperiode 550 miljoen euro besteed is aan investeringen voor waterbeheer en 180 miljoen euro aan onderhoudswerken. Het gaat voornamelijk om middelen voor het Sigmaplan en een deel van de middelen werd verschoven naar de IJzer. Voor de andere rivieren is er geen budget.

Maatregelen om de omgeving van de Boven-Schelde en bijkomende maatregelen om de omgeving van de Leie te beschermen tegen wateroverlast zijn tot nu toe niet beslist. Vandaar dat het zo belangrijk is om nu de principiële beslissing te nemen om voor elke rivier in Vlaanderen een soort Sigmaplan op te stellen. De uitrol van dergelijke plannen duurt enorm lang. Dat, samen met de recente overstromingen, was ook de drijfveer voor het indienen van dit voorstel van resolutie.

Om de nodige budgetten te consolideren in een Waterzekerheidsfonds zoals beschreven in het rapport 'Weerbaar Waterland' heeft Mieke Schauvliege nog een amendement ingediend (*Parl.St.* VI.Parl. 2023-24, nr. 1881/2).

2.1.2. Inez De Coninck

Inez De Coninck meent dat niemand iets tegen het voorstel van resolutie kan hebben. Maar in de toelichting wordt verwezen naar plannen, studies en acties die de huidige meerderheidspartijen al namen. Heel veel zaken staan al in de steigers. De Vlaamse Regering heeft al initiatieven genomen en ongeziene inspanningen gedaan om Vlaanderen te wapenen tegen de waterschaarste en wateroverlast, onder meer met de Blue Deal met een budget van meer dan 500 miljoen euro. Ook decreetgeving werd al aangepast met onder meer de nieuwe Hemelwaterverordening, de nieuwe, strengere watertoets met de nieuwe overstromingskaarten, het aanscherpen van de regelgeving rond drainage en de peilbesluiten.

De Blue Deal werd eerst bekritiseerd omdat het maar een ad-hocmaatregel was, maar werd ondertussen verankerd op langere termijn in een decreet, financiering inbegrepen. Een bijkomend Waterzekerheidsfonds is bijgevolg niet meer nodig.

Ook het Vlaams Klimaatadaptatieplan geeft mee uitvoering aan het advies van Weerbaar Waterland. In 2023 was daarvoor 100 miljoen euro beschikbaar, voor 2024 50 miljoen euro verhoogd met nog eens 50 miljoen euro.

Voor de Westhoek zijn er verschillende acties uitgevoerd, opgestart of op korte termijn gepland. Een van de experts heeft tijdens de hierboven vermelde hoorzitting duidelijk gezegd dat er meer dan 80 miljoen euro naar waterveiligheid in de Westhoek gaat.

Verder wijst Inez De Coninck op terreinwerken zoals de verdere automatisering van kunstwerken rond Ieper, de herziening van het gemaal Veurne-Ambacht, slibruiming, maar ook de klimaatrobuuste inrichting van waterlopen en de optimalisatie van het waterbeheer. Ook het aankoopbeleid voor woningen in overstromingsgevoelig gebied werd aangepakt door de Vlaamse Regering. Ongeveer 725 hectare van de watergevoelige openruimtegebieden werd via een RUP al herbestemd. 438 hectare werden voorlopig goedgekeurd door de Vlaamse Regering om te herbestemmen naar open ruimte voor water.

Het voorstel van resolutie heeft het ook over veenbescherming. Ook dat staat expliciet ingeschreven in het Blue Dealdecreet met het herstel van de natte natuur.

In reactie op vragen over de 'Pano'-reportage, heeft minister Zuhal Demir gezegd dat gemeenten die blijven vergunnen in overstromingsgevoelig gebied en een negatieve watertoets blijven negeren, hun bevoegdheid zou moeten kunnen worden ontnomen (*Actuele vragen* VI.Parl. 2023-24, nr. 369, 370, 379, 374).

Inez De Coninck concludeert dat het voorstel van resolutie nuttige ideeën bevat, maar er werd en wordt al heel wat gedaan door de Vlaamse Regering.

2.1.3. *Tinne Rombouts*

Tinne Rombouts vindt dat waterbeheer, zowel een teveel als een tekort aan water, aandacht moet blijven hebben. Zowel deze als vorige zittingsperiode stond het op de agenda en werden hiervoor budgetten vrijgemaakt. Er zijn nog vele uitdagingen, ook voor de volgende zittingsperiodes.

Ze heeft de indruk dat in het voorstel van resolutie wordt aangestuurd op nieuwe plannen maar is van mening dat er al vele plannen zijn om risico's in te dijken. Die plannen tot uitvoering brengen blijkt echter niet altijd even evident. Er moeten vergunningsprocedures worden doorlopen en de nodige budgetten moeten worden uitgetrokken om tot realisaties over te gaan. Ze wil eerder de focus leggen op de actie. En uiteraard zal met extra kennis regelmatig moeten worden bijgestuurd.

Wat ze in dit dossier ook nu weer ziet terugkomen, zijn de sponslandschappen en waterberging en ruimte voor water. Dat is echter het vertrekpunt voor elke beleidsmatige aanpak. Men moet zoeken naar win-wins met elke actor: landbouw, milieu, wonen, industrie enzovoort.

De bodempaspoorten vindt ze een heel waardevol instrument maar weliswaar als een sensibiliserend en vertrouwelijk instrument waarmee de landbouwer zelf aan de slag kan. Als men als betrouwbare overheid samen tot oplossingen wil komen, moet men niet altijd met een verbiedende of verplichtende vinger klaarstaan want dan bekomt men het omgekeerde effect.

Bij de teeltenatlas heeft ze de indruk dat de keuze wordt overgelaten aan de landbouw, maar anderzijds heeft ze toch ook het gevoel dat de overheid zal zeggen op welke grond welke zaken mogen gebeuren. De landbouwsector heeft heel veel codes van goede praktijken en er wordt gesensibiliseerd. Landbouwers zullen geen teelten zetten waar de grond of de bodem het niet toelaat. Sensibilisering levert meer op om tot samenwerking en resultaten te komen dan van bovenaf zaken op te leggen. Een overheid is niet in staat om op de beste manier een bedrijf te runnen.

Het principe van ontharding wordt al volop toegepast. Elke minister een verhardingsboekhouding laten bijhouden, vindt ze geen goede manier en zal alleen maar administratieve overlast veroorzaken.

Tinne Rombouts besluit dat ze het met de meeste principes eens is maar dat een aantal zaken erg ver gaan en niet op de meest efficiënte manier worden aangepakt.

2.1.4. *Leo Pieters*

Leo Pieters is van oordeel dat in het voorstel van resolutie een heel aantal zaken terecht worden aangekaart maar er zijn ook punten waarmee hij het niet eens is zoals de compensatieverplichting bij verharding. Hij ziet het als een bedreiging voor de ontwikkelingsmogelijkheden in Vlaanderen. Ook met het verplicht opbreken van overtollige wegen zonder ontsluitingswaarde gaat hij niet akkoord. Heel veel van die wegen dienen de landbouw.

Over de verschillende rivieren werd al veel gezegd in verschillende commissievergaderingen. Voor de Dender stelt zich het probleem van gerechtsprocedures door milieuorganisaties. Het is misschien beter om daar overeenstemming over te vinden of anders een manier te vinden om die vergunningen te kunnen doordrukken omwille van het algemeen belang om de geplande werken aan de sluizen te kunnen uitvoeren.

Voor de IJzer zijn er tal van mogelijkheden zoals de dijken verhogen, de bedding verbreden of een dubbele dijk aanbrengen.

Leo Pieters kan zich terugvinden in de vraag om een Waterzekerheidsfonds te spijzen om schade te kunnen vergoeden en om systematisch adaptieve maatregelen te nemen in bepaalde stroomgebieden om die kans op grote schade te vermijden.

Hij waarschuwt voor verhardingen op lokaal niveau toegepast zonder de nodige maatregelen, bijvoorbeeld in de WORG-gebieden die lokaal worden vastgelegd. Er worden verhardingen loodrecht van boven naar onder gemaakt zonder zijdelingse aftakkingen naar grachten of lagergelegen gebieden zodat wegen in een rivier veranderen. Lokale overheden reageren dan dat het om een WORG-gebied gaat waarvan niks meer mocht veranderen. Dat gaat voor hem te ver. Men moet maatregelen treffen, sensibiliseren en ook de mogelijkheden bekijken die goed zijn. Maar in veel gevallen gaat er op lokaal vlak veel verkeerd omdat men het verkeerd toepast.

Leo Pieters besluit dat het voorstel van resolutie te veel zaken bevat waarmee zijn fractie niet akkoord gaat. Bijgevolg zal het Vlaams Belang het voorstel van resolutie niet steunen.

2.2. Replieken

Mieke Schauvliege herhaalt dat een waterbom in de Denderstreek zal zorgen voor 1 miljard euro schade als er niets gebeurt en 7 miljard euro schade in de Gentse regio van de Beneden-Schelde en de Leie. De indieners van het voorstel van resolutie vragen dat wordt vastgelegd om over de verschillende zittingsjaren heen wel actie te ondernemen. In 2010 waren er in de Denderstreek gigantische overstromingen.

Er zou van alles gebeuren. In de kerstvakantie van 2023 waren er opnieuw grote overstromingen. Het klopt dat er in 2020 werd beslist om een plan op te stellen maar er is nog niets beslist en er is nog geen euro voorzien om de maatregelen van dat plan uit te voeren. Er wordt gezegd dat er al veel werd gedaan, maar het gaat er net om dat plannen over meerdere zittingsperioden worden uitgevoerd. Het Sigmaplan bijvoorbeeld is dertig jaar oud en men is het nog altijd aan het uitvoeren.

Mieke Schauvliege pleit niet voor een zoveelste plan maar voor een duidelijke strategie met middelen, met een Waterzekerheidsfonds zoals voorgesteld in het rapport 'Weerbaar Waterland'.

Het klopt dat er al heel wat dingen zijn gebeurd maar te veel ad hoc. Er wordt verwezen naar het Blue Dealdecreet maar dat is een lege doos want daar zit geen enkele doelstelling in. Een ambitieuze minister kan daar de volgende zittingsperiode iets van maken maar in het andere geval zal er niets gebeuren. Er is geen afdwingend wettelijk kader met doelstellingen en geen budget vooropgesteld. Dat is net het tegenovergestelde van wat de indieners van het voorstel van resolutie bepleiten.

Mieke Schauvliege kan begrijpen dat Tinne Rombouts niet gewonnen is voor een teeltplan. Maar de spreker stelt vast dat in de Westhoek de aardappelen onder water stonden met gigantische schadeclaims tot gevolg. Een teeltplan kan voor verstandigere beslissingen zorgen en meer afstemming op de bodemomstandigheden.

Niemand kwam tussen over het erosiebeleid. Een tweetal jaren geleden was er een evaluatie van het erosiebeleid in Vlaanderen. Dat was miserabel. Er moesten veel verregaandere maatregelen worden genomen. Tot nu toe is dat niet gebeurd. Uit de 'Pano'-reportage bleek echter dat sluizen niet meer dicht kunnen door de slibafzetting. Dat slib komt van de hogergelegen akkers en velden en belandt door de erosie in de rivieren.

Al die zaken hangen samen en het is belangrijk dat op al die fronten maatregelen worden genomen. Het klopt dat er de voorbije zittingsperiode veenbeschermingsmaatregelen werden genomen maar ook dat is weer een ad-hocmaatregel. Er is op dit moment nog altijd geen veenbeschermingsplan met acties en maatregelen voor de volgende jaren.

Mieke Schauvliege besluit dat ministers veel verklaringen afleggen en beloftes maken. Sommigen nemen ad-hocmaatregelen maar er is geen structureel, legislatuuroverschrijdend beleid. Daarom vraagt ze om verantwoordelijkheid te nemen en eindelijk langetermijnmaatregelen te nemen in plaats van maatregelen te nemen na een crisissituatie. Men moet zich voorbereiden op de klimaatverandering en bouwen aan een waterbestendig Vlaanderen voor alle Vlamingen en niet voor de happy few.

Leo Pieters pleit nogmaals voor het sluiten van waterverdragen. Dat is een maatregel die veel tijd zal vergen maar wel over de zittingsperiodes heen gaat. Er werden al verdragen afgesloten met Nederland. Wallonië en Frankrijk zaten daarbij als toehoorders. De minister wijst er altijd op dat er wel een goede samenwerking is met hen. Daar heeft men volgens de spreker niks aan als het water komt en daarom pleit hij voor waterverdragen met Wallonië en Frankrijk.

3. Stemmingen

Amendement nr. 1 wordt verworpen met 13 stemmen tegen 3 bij 3 onthoudingen.

Het voorstel van resolutie over het opvoeren van de Vlaamse inspanningen om het overstromingsgevaar te verminderen wordt verworpen met 15 stemmen tegen 3.

Gwenny DE VROE
Bart CLAES,
voorzitters

Inez DE CONINCK,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

KMI	Koninklijk Meteorologisch Instituut
RUP	ruimtelijk uitvoeringsplan
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
WORG	watergevoelig openruimtegebied